

DATUM
2017-04-04
ERT DATUM
2016-12-29

DIARIENR
2017/2-4
ER BETECKNING
U2016/05785/F

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

En ny organisation för etikprövning av forskning (DS 2016:46)

Utbildningsdepartementet redovisar i promemorian flera förslag som avser en ny organisation för etikprövning av forskning. Statskontoret delar den bedömning som ligger till grund för den föreslagna omorganiseringen.

Statskontoret ställer sig positivt till samtliga förslag i promemorian. Vi avgränsar oss till att kommentera de förslag som rör den föreslagna myndighetens organisation och ledningsform, samt den ekonomiska konsekvensanalysen.

En sammanhållen självständig myndighet

Statskontoret tillstyrker förslaget om att inrätta en sammanhållen myndighet för etikprövning av forskning. Vi delar bedömningen att en central samordning kan leda till en effektivare verksamhet, sett till såväl administrativa kostnader som ärendehantering. Statskontoret instämmer även i att en ökad grad av samordning kan främja likformigheten i de beslut som fattas inom verksamheten.

Regional organisation

Statskontoret tillstyrker förslaget om att dela in den nya myndigheten i sex verksamhetsregioner. Statskontoret har övervägt om ett färre antal verksamhetsregioner skulle kunna leda till ytterligare effektivitetsvinster såsom minskade lokalhyror. Samtidigt delar vi bedömningen att den regionala förankringen är av central vikt för organisationens kompetensförsörjning och legitimitet. Sammantaget anser därför Statskontoret att fördelarna med att bibehålla den regionala indelningen med stor sannolikhet överväger de effektivitetsvinster som en ökad centralisering av verksamheten eventuellt skulle medföra.

Myndighetens ledningsform

Statskontoret tillstyrker förslaget om att den nya myndigheten ska vara en enrådighetsmyndighet. Vi anser att det är en lämplig ledningsform för den typ av verksamhet som myndigheten ska bedriva.

Myndighetens centrala kansli kommer att ha en samordnande funktion och fördela ärenden mellan regioner. Statskontoret noterar att det är myndighetens regionala kommittéer som ska fatta besluten gällande etikprövning. Myndigheten kommer därför att inrymma sex separata beslutsorgan, medan myndighetsdirektörens uppgifter blir av administrativ karaktär. Det medför en ovanlig beslutsstruktur. Vi har övervägt om detta kan få negativa konsekvenser för regeringens ansvarsutkrävande för verksamheten. Statskontoret bedömer dock att den föreslagna organisationen möjliggör för regeringen att utkräva ansvar.

Vår bedömning grundar sig i att det är regeringen som ska utse ordförandena i de regionala kommittéerna.

Ekonomiska konsekvenser

Statskontoret instämmer huvudsakligen i analysen av förslagets ekonomiska konsekvenser. Vi anser att införandet av en sammanhållen myndighet för etikprövning av forskning bör leda till minskade kostnader för staten på sikt genom effektivitetsvinster.

Statskontoret tillstyrker förslaget om en avgiftshöjning för ansökningar om etikprövning. Statskontoret finner det önskvärt att uppnå full kostnadstäckning för verksamheten. Vi vill samtidigt påpeka att förslagets påverkan på statens finanser kan vara överskattad. Statskontoret instämmer i att höjningen av ansökningsavgifterna inte bör leda till någon nämnvärd minskning av antalet ansökningar. Vi bedömer dock att de ökade avgifterna möjligen kan leda till att forskningshuvudmän ansöker om större anslag från Vetenskapsrådet. Om högre belopp anslås skulle förslaget följaktligen leda till att statens utgifter ökar. Givet att många av de forskningsprojekt som ansöker om etikprövning inte är statligt finansierade bedömer Statskontoret likväl att avgiftshöjningen har en positiv nettoeffekt på statens finanser.

Uppföljning efter tre år

Målsättningen med den föreslagna organisationsförändringen är bl.a. att effektivisera verksamheten, sett till såväl administrativa kostnader som ärendehantering, samt att öka likformigheten i de beslut som fattas inom verksamheten.

Statskontoret föreslår därför att en uppföljning av den nya organisationen för etikprövning av forskning sker efter ca tre år. Detta för att säkerställa att de avsedda effekterna uppstår.

Tillförordnad generaldirektör Tony Malmborg har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund samt utredare Jan Szulkin, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Tony Malmborg

Jan Szulkin